

Murska Straža

Uredništvo in upravljanje: Gornji Radgoni,
Spodnji Griz št. 9, je. — Telefon št. 7.

Plača in toži se v Gornji Radgoni.
Izhaja vsak četrtek zjutraj.

**Neodvisno glasilo
obmejnih Slovencev**

Naročnina znaša za celo leto 32 Din, za pol
leta 16 Din, za četrt leta 8 Din, mesečno 3 Din.
Inserati po dogovoru, sicer pa: mali oglasi
do 20 besed 5 Din, za vsako nadaljno besedo
50 p več; vračuni se tudi predpisani davek.

13. številka.

Gornja Radgona, dne 27. marca 1924.

VI. leto.

Na predvečer važnih in odločilnih trenotkov.

„Vox populi — vox Dei“.
(Glas ljudstva — glas božji“)

Naše politično ozračje je za-
strto z gostimi oblaki, ki so na-
polnjeni s silno elektriko. Tre-
notni politični položaj ni tako
jasen kakor se to zdi na prvi
pogled.

Tam doli v Belemgradu, kjer
ne vlada ljudska volja ampak
imperijalistično načelo: Divide et
impera („Deli in vladaj!“) so sku-
hali za Hrvate in Slovence neza-
vžitno juho: Centralizem.

Kaj vse nam je dala in vzela
nesrečna centralistična ustava je
s krvavimi črkami pisano v zgo-
dovino, v živo telo slovenskega
in bratskega hrvatskega naroda.

Belgrajska porodica je dolgo
delila in vladala in ker ji je bil
lastni žep „suprema lex“ (najvišji
zakon) je započeto zlo doseglo
vrhunec: Narod, ki se smatra kot
najvišja instanca („suverén“) ne
more več trpeti, da se z njim
uganja frivolna igra.

Dovolj smo kritizirali in pisali
o tem, kar je čutil in še danes
čuti vsak Jugoslovan na svojih
plečih. Sedaj pa je dovolj besed
in bo treba od besed preiti
na dejanja.

Vlada bo padla. Prišla bo
druga in prišle bodo volitve, dan
ljudske sodbe. Kaj hoče narod?
Vsak, ki ima oči in ušesa na
pravem koncu ve, da hoče narod
predvsem dobrourejeno državo,
veliko jugoslovansko federacijo
in republiko.

„Republika“ ni fraza — eno-
dnevnic; ona je sveta zahteva
kulturnega naroda, ki pozna in
razlikuje zgodovino republik in
monarhij, naroda, ki je prepričan,
da bo, ako se izpolni klic veli-
kega Gregorčiča

„Prost bodi, prost moj rod,
na svoji zemlji svoj gospod!“
v bratstvu, svobodi in enakosti
se razvijal, napredoval ter pri-
dobil na ugledu na znotraj in
zunaj.

Pri bodočih volitvah ne bo
dosti izbiranja. Stale bodo v zna-
menju odločitve: Ali za centrali-
zem in monarhijo, ali za federa-
cijo in republiko. — Tretje poti
ni in če se pojavi, bo le slepo-
mišljenje z volilnimi gesli: Volite
nas, mi so za avtonomijo, pa z
nami gredo lahko tudi republi-
kanci in prepričani monarhisti itd.

Pri volitvah bo govoril narod,
ne stranke, ki so izigrale narod
z raznimi farbarijami. Zato se
mora vsak istinski (ne frazerski)
domoljub, demokrat in rodoljub
pripraviti na veliko borbo, ki bo
odločila usodo naše ljube, lepe
domovine ne za eno desetletje,
ampak za vso bodočnost.

Pri vsem tem ne smemo po-
zabiti svoje šibkosti in upamo,
da z ozirom na predpreteklo par-
lamentarno dobo in na sedanjí
politični položaj, ki bo skoro po-
stal preteklost ne prezremo dejstva,
da smo kompaktni Slovenci
brez Hrvatov brez vse moči
proti Beogradu.

Brez bratov Hrvatov, ki so
nam svetel vzgled vstrajnosti in
žilavega odpora mi Slovenci v
borbi z Beogradom nič ne po-
menimo, dočim smo v zvezi s
Hrvati, treznimi Srbi, Črnogorci,
Muslimani, Bosanci in Macedonci
ustrahujoča sila, katere ne ukloni
nobena bomba, noben top, noben
bajonet in še tako temne ječe in
verige.

Vsak treznomislec politik bo
tedaj odklonil minljive politične

koncesije (beri „drobtine“) s srbske
strani, ki streme za tem, da
bi v Slovincih vzbudila sovraštvo
in bratomorno mržnjo do Hrvatov.
Slovenci bi drago plačali ta
Judežev poljub, ako bi skupno
s Srbi zavladali proti — Hrvatom.

Zato je najlažja rešitev tega
življenskega vprašanja v tem, da
se vsi Slovenci spametujemo in
že sedaj sondiramo teren za bo-
dočo skupno, enotno fronto proti
beograjski hegemoniji in satrapizmu.

Ako pa Slovenci in Hrvati
hočejo marširati v volilni bojni
metež odvojeno (ločeno) je oboje-
stranski uspeh zelo, zelo dvomljiv.
Vsaj za slovenski narod. Ne po-
zabimo zgodovine, ki nas uči,
da smo Slovenci in Hrvati od
nekdanj drug na drugega navezani
in da je Hrvatska Sloveniji bolj
potrebna kakor Slovenija Hrvatski.

Od naše strani se bo vršil
volilni boj v pravkar opisani
smeri, ker smo prepričani, da je
edino v vzajemnem, solidarnem
nastopu Slovencev in Hrvatov
uresničenje našega ideala: fede-
racije in republike!

Pašićeva vlada — padla.

— Izv. por. M. Str. —

ZAGREB, 24. marca 1924. G.
Pašić je pod vtisom pričakovanega
prihoda 30 poslancev HRSS podal
ostavko (demisijo) celokupnega
kabineta. Kralj je isto sprejel in
mu obenem poveril sestavo nove
vlade, ki bi naj imela značaj

koalicijske vlade. (t. j. obstoječe
iz več strank.) Sestava te vlade
se g. Pašiću, ki je sicer namazan
z vsemi mazili najbrž ne bo po-
srečila in bo dobil mandat za
sestavo poslovne ali volilne vlade
bržkone g. Davidović.

Poslanci HRSS so prisegli.

— Izv. por. M. Str. —

ZAGREB, 24. marca. Drug
velevažen dogodek današnjega
dne je ta, da je del poslancev
HRSS danes prisegel kralju in
ustavi, ker sicer ne bi mogli
parlamentarno sodelovati. Prispelo

je 30 poslancev, ostali še pridejo.
Ko dospejo vsi razun Radića, ki
mora po važnih opravkih v London,
— se bodo skupaj podali v skup-
ščino. Državna kriza je s tem
prišla v akuten štadij.

Proklamacija grške republike.

— Izv. por. M. Str. —

ZAGREB, 26. marca. Grška
republika se je končno veljavno
včeraj (torek, 25. marca) na dan
obletnice grške neodvisnosti pro-
glasila. Bivši ministr. predsednik

Zaimis je poslal kralju obširno
pismo, v katerem ga prosi, naj
odloži kraljevsko čast. Podrobnega
poročila do danes še nimamo.

Perzijski šah — odstavljen.

Iz Teherana poročajo „Daily
Mail“ preko Londona, da je per-
zijski parlament odstavil šaha

(kralja) ter imenoval začasnega
regenta, dokler se ne pozove
šahov sin.

Ludovik Bergant.

Kaj ni prav?

(Nekaj misli o Slov. ljud. stranki.)

Nimamo razloga, propagirati SLS.
Da pa odpremo ljudem oči, radi
objavljamo članek našega kranj-
skega sotrudnika. Uredn.

Tele vrstice, ki jih tukaj podajam,
sem imel že dalj časa namen napisati;
ponovni povod so mi pa dali napadi,
ki so se zadnje čase ponavljali na
urednika „Murske Straže“ g. Bendeta.

Res, priznati se mora, da je pro-
gram naše SLS izmed vseh drugih
strank najbolj ljudski, kar je bilo tudi
povod, da je stranka pitegnila široke
ljudske mase k sebi. Zato tudi stranke,
kot take ne mislim napadati, saj sem
njen pristaš, odkar se politično za-
vedam, vendar mi marsikaj, kar se v
stranki zadnje čase dogaja, ni prav
po volji, kot še mnogim drugim
ne. Omejujem se samo na par stvari.

Prva stvar, ki jo obojam in z
menoj še mnogi, je ta, da se hoče v
stranki od gotovih krogov vpeljati ne-
kakšna diktatura mišljenja. Gotovi
ljudje menda res mislijo, da bi no-
beden človek ni smel nič misliti s
svojimi možgani, ampak le to,
kar oni zapovedo, kakor da so samo
oni zato tukaj, da govorijo, drugi naj
pa lepo molčijo in vse slepo ubogajo.
Jaz pa pravim, vsak naj pove svoje
mnenje, kako misli on, in če ni kaj
prav se mu stvarno dopove in dokaže,
da je bil v zmoti, ne pa, da se ga
brž osebno napade in proglasi za
nasprotnika in „brezverca“.

Druga stvar, ki mi ne dopade, je
preveliko obljubovanje od gotove strani
za časa volitev. Ne bom zameril gg.
poslancem, da tega ali onega ne mo-
rejo ljudem kar čez noč pridobiti
vsega, kar se je obljubovalo, saj vsak
pameten in razsoden človek ve, da
parlamentarni boji niso tako lahki,
kot si to nekateri nevedneži predstavl-
ljajo; toda to naj bi se ljudem že pri
volivni agitaciji razjasnilo in dopove-
dalo, da ni pozneje razburjenja, kot
sedaj mnogokje glede avtonomije itd.
Toraj: manj obljub in več de-
janj. Obljube in dejanja pa si ne smejo
nasprotovati.

Tretja reč, ki jo hočem ožigosati,
je pa dvolična politika vodstva in ča-
sopisja SLS. Gre v prvi vrsti tukaj
za Radića. Vsi, ki z možgani mislimo,
dobro vemo, da so vsi strankini ča-
sopisi, ki so namenjeni priprostemu
narodu, slikali Radića kot največjega
zapeljivca in demagoga. ki ljudi samo
vara, medtem ko se ga v listih, ki so
namenjeni bolj inteligenci ni napadalo,
ali vsaj ne tako strastno kot v osta-
lem strankinem časopisju. Zakaj to?
Kar se pove enemu, naj se še drugemu.
Ne bom zagovarjal Radića tukaj, to
ni moj namen, čeprav vem, da ima
tudi on nekaj lepih in dobrih točk v
svojem programu, (vse se pa itak
malokdaj more v praksi uporabiti)
pač pa hočem pribiti samo dejstvo,
da ljudje zmagujejo samo z glavami,
češ, kako je mogoče, da se vodstvo
naše stranke sploh kaj pregovarja in
pogaja z Radićem in njegovimi pri-
staši, če so taki zločesti ljudje, da
bratski nam narod hrvatski samo va-

rajo. In tako gineva v ljudeh zaupanje, češ, vsi so jednaki, nobenemu ni nič vrjeti, kar se kaj pogosto sliši med narodom. Toraj več načelnosti v tem oziru, ker treba si je zapomniti, da narod ne samo bere in posluša, ampak tudi še misli, čeprav bolj na skrivaj, misli pa le.

Ljudstvo obsoja tudi gonjo proti „Avtonomistu“, ki si je s svojo strogo stvarno pisavo pridobil srce slehernega pravega Slovenca. Pisanje „Slovenca“, „Domoljuba“ in „Gospodarja“ proti „Avtonomistu“ in „Murski Straži“ je bil pravi žaromet v tabor SLS ter osvetlil prepoučeni javnosti resničen položaj v stranki.

Kolikor mi je znano — saj vedno čitam „Avtonomista“ in „Mursko Stražo“, vem, da je prvi simpatično pisal o SLS kot stranki čiste slovenske avtonomije, medtem, ko je „M. Str.“ pod uredništvom g. Roman Bendeta dosledno zastopala skozi tri zadnje leta ideje pravega slovenstva, človečanstva in upravne osamosvojitve slovenskega dela države, četudi je pri tem tupatam direktno ali indirektno osvrknila absolutistično gospodo. — Oba lista sta odpadla — po mnenju ljudstva na ljubo ošebam, ljudskemu programu SLS pa v škodo. Požrtvalnim narodnim delavcem je treba iti na roke, ne pa jih žrtvovati frivolnosti nekaterih, sicer zelo brezpomembnih oseb in oseb.

Tako sem naštel samo par stvari, ki jasno kažejo, da nekaj v stranki ni prav, kar bi se moralo popraviti, oziroma odpraviti. Izjavljam, da tega nisem napisal, da stranki škodujem, ampak, da se razmere razčistijo, in da gotovi ljudje v stranki zvedo, da ima tudi narod svoje mnenje, ki ga sme svobodno izpovedati. Naj zastonje zaenkrat, ob priliki pa še kaj.

V. Habjančič:

Za domačo bolnico.

Usmiljeni bratje so se odločili ustanoviti v Ljutomeru obširni dobrodelni zavod z bolnico možkega in ženskega oddelka in v njen svetišče z več altarji. Usmiljeni brat Placidus je prevzel težavno nalogo, nabirati v to svrhu milodare po širni naši domovini in je nabral že večmilijonsko svoto. Med temi so dobrotniki z milijonskimi darovi. Mestna občina Maribor in razni denarni zavodi so prispevali več sto tisoč. Podjetniki lesne industrije so obljubili prispevati s svojimi izdelki k stavbi in opreml. Negovska grajščina podela potrebni stavbeni les, razne opekarne pa izdatne množine opeke in drugih glinastih izdelkov. Kmetje in drugi lastniki opege so se ponudili radevolje za

brezplačno privajanje različnega stavbenega materiala; vkljub temu pa bo potrebno še različnih vsestranskih duševnih in materialnih prispevkov in žrtev, preden bo dogotovljena stavba izročena svojemu vzvišenemu, človekoljubnemu namenu, kjer bodo imeli v bolezni vsi, najrazličnejši sloji brez razlike političnega mišljenja svoje varno pribežališče. Da zamorejo izdatno prispevati tudi tisti posestniki, ki nimajo ne gotovine, ne oprege in ne delavcev, imajo pa morebiti razna živila, kruh, zrnje, mleko, krompir in drugo in bi s tem preživeli revnega delavca (po potrebi tudi njegove svojce) kadar bi on brezplačno delal na stavbišču eden ali več dni, in to bi bil nekaj miloščinski „kuluk“ s katerim bi se še naši pozni potomci lahko ponašali, kakor smo mi ponosni na naše davne prednike, ki so nam na tak način preskrbeli in zapustili dosti drnštev, zavodov, cerkva, kapele in raznih drugih dobrih naprav. Tembolj pa moramo združiti naše moči za ustanovitev namenjene bolnice, ker se na pomoč vlade smemo najmanj zanašati, ker ne da niti najpotrebnejšega kredita že obstoječim bolnicam, ki nimajo niti potrebnih aparatov, niti perila, sicer pa so prenapolnjene, da se novodošli bolniki ne more sprejemati in se jim s tem povzroča dolga bolezen, ali pre zgodnja smrt.

Našo slavno Prlekijo in Prekmurje kinčajo že iz davnih časov poleg drugih dobrih lastnosti milosrčnost, postrežljivost in usmiljenost do revežev in nesrečnikov in vse te lastnosti naj nam bodo porok, da bode v doglednem času zasnovani zavod sprejemal naše bolnike in jim nudil „Usmiljenega Samaritana“ četudi se vladni leviti in veliki duhovni na nas niti ne ozrejo.

Velesenjeni gg. župani in drugi funkcionarji, sedaj imate kot mero-dajni činitelji, kjer ljudi svoje občine temeljito poznate, zelo hvalevreden, četudi deloma težaven posel, ako posameznikom pojasnite pomen zasnovanega zavoda in jih na eden ali drugi način pomagate pridobiti dobro stvari.

Ker bode tako obširna stavba s potrebno opremo zahtevala precej milijonov (50? in še več) bode pa končno tudi zaslomba trpečemu prevaistvu in kinč ne le samo Sloveniji temveč celi državi SHS, zato zberimo in žrtvujmo vse svoje moči in sredstva v svojo lastno korist in čast, iščimo in pridobivajmo pomoči tudi pri naših znancih in prijateljih v tujini.

Če si pomagamo sami, nam bo gotovo tudi Bog pomagal.

Naročajte „M. Stražo“

**Po časnikih povsod se bere,
da „Zlatorog“ zamorca pere,
ko brata Čuk sta to seznila,
po milo koj sta se podala.**

Pazite pri nakupu, da se vam izroči pristno „Zlatorog“ milo!

RAZNE VESTI

DOMA IN PO SVETU

Političen položaj stoji v znamenju ugibanj. Pričakujejo se presenečenja. Konec despotskega režima je gotova stvar. — V Turčiji, kjer je bila ženska do zadnjega le brezpravno, manjvredno bitje so dobile ženske aktivno volilno pravico. Tako smo mi „kulturni“ Jugoslovani zaostali za — Turki. — Avstrijski državni proračun za leto 1923 izkazuje 1.6 milijard zgube. — Kalif, ki je pregnan iz Carigrada postane kljub svoji starosti filmski igralec. Neka ameriška družba mu je ponudila za posnetek filma „Propast Bizanca in prihod polumeseca“ 1 milijon dolarjev. Ex-kalifu se torej pojavljajo zvezde zemске sreče. — Ljeningova grobnica se je vsled nesreče zasuila v kanal pod njo. Krste še niso našli. Tako poročajo angl. listi. — Turška vlada, ki je izgnala kalifa namerava isto storiti s patriarhom in vrhovnim rabinom ter uvesti novo organizacijo vrhovnih verskih institucij, v kolikor ima v to seveda pravico ker so verske institucije avtonomne. — V Hanovru so izsledili velik petrolejski vrelec, ki daje dnevno 30.000 kg zemeljskega olja. — Naš rojak Nikola Tesla (rojen v Smiljanu na Hrvaškem) živi v Newyorku. Poleg številnih izumov svetovnega slovesa je izumil električno luč brez napeljave žic! — Jugoslov. kardinal bo imenovan 1. aprila, ko se sestane papeški konzistorij. Kandidat je nadškof Dr. A. Bauer. — Mussolini je dobil ob priliki „rešitve“ reškega vprašanja poleg naslova „ekselenca“ itd. pravico, da sme imenovati kralja „strica“. — Vse narodne stranke v Mariboru so se združile k enotnemu nastopu pri bodočih obč. volitvah, da ojačijo narodno zavest te obmejne postojanke.

K temu pametnemu koraku jih je privedlo toli osovraženo „solzavo slogaštvo“... — Grški kraj se namerava naseliti v Neapolju. — Stanovanjski zakon se podaljša pri nas do 31. marca 1925. — Kuluk do preklica odpade in se torej ne bo izvajal v naših krajih. — Brezposelnost v naši državi narašča do strahovitih števil, kmetje pa se sedaj na spomlad pritožujejo, da ne najdejo delavcev. Vse hiti v bedo mest. Nazaj k grudi! — Mariborski „Sokol“ je izključil precejšnje število svojih članov, ker so se udeležili nemških predpustnih prireditev. — Poletni čas vpeljejo letos Anglija, Francija, Nizozemska in Belgija. — † Prof. dr. Fr. Kos, znamenit zgodovinar je umrl v 71. letu svoje starosti. Svetila mu večna luč! — Ponarejene kolke so izsledili v Mariboru. V afero so zapleteni tiskar Rabič in poleg drugih neki carinik, ki je toliko zaslužil, da si je kupil avtomobil. — Papež prizna sovjetsko Rusijo; tako namreč poročajo rimski listi. — Uradniki dobe, kakor vsako leto tudi letos na dan 1. aprila obljubljeno povišanje draginskih doklad! — General Kusmanek je umrl. — K. Hötendorf leži na smrtni postelji.

ZANIMIVOSTI

Gorje premagancem! Francosko zunanje ministrstvo objavlja važen dokument, ki ga je dobil francoski generalni štab po premirju v svoje roke. Nemci so si hoteli v slučaju zmage osvojiti kotlino Briex, ki je radi tega med vojno tudi nikoli niso obstreljevali. Iz severnih departmanov Francije so hoteli sestaviti avtonomno, od Nemčije odvisno državo, ki bi morala dobavljati zmagovalski železo in premog. Ako bi ta načrt ne bil izvedljiv, bi dobila Francija te province proti velikanski odškodnini nazaj.

Kolečka Ivanovič:

Študentje.

(Novela.)

(Nadaljevanje.)

— Ha, ha fant, toraj brez skrbi gremo tu skozi gozd, potem se držimo grmovja na severni strani parka, potem zopet v gozd, nato pa gremo čez travnike dol k reki. Tam najbrž ne bo zastraženo, kajti tega gotovo nikdo ne misli, da napravimo tak ovinek. Sta zadovoljna, Danilo in ti Mitra tudi? Dobro, pa gremo.

Sli so po označeni smeri in nikdo jih ni opazil, dokler niso prišli spet v mesto; na oglu V-ske ulice je stal stražar in brez skrbi gledal v reko ter se sprehajal počasi sem in tje. Tudi za študente se ni zmenil. Takrat, ko so prišli na ovinek, — ulica je bila namreč skrivljena — in so prišli redarju izpred oči, je prijezdil v vsem diru nek konjenik.

— Tovariša, to je polic, za nami so. — Kam hočemo, sedaj nas imajo! — Tam v oni hiši stanuje Dolinar, k njemu pojdemo.

— Danilo, s tem ne bo nič, hišna vrata so zaklenjena, preden odpre, so pa že tu. Ni več rešitve. Udamo se ne!... Slišiš, konja je že obrnil.

— Brzo, hitro! Še eno je mogoče: Saj vidiš, v kopališče lahko.

— Vem, tam na koncu je mala odprtina, tam skozi smo vedno prišli v kopališče, ne da bi kaj plačali.

— Že prihaja, idi!

— Je zabito, ne gre.

— Potisni! No — ho-o — deska je popustila, hitro so smuknili noter ter opazovali, kaj počne konjenik.

— Mogoče nas je opazil? — Pst, sem gleda!

Vsi trije so se potuhnili in pri-državali sapo; jezdec je v istini posluhnil, obrnil konja k ograji in pogledal čez. Ta hip je na cesti nekaj zašumelo, on pa je pognal konja v najhujšem diru naprej.

— Tako, sedaj smo rešeni, pojdemo dalje dol k reki, tu nas lahko hitro opazi, če pride nazaj.

— Saj res. Vprašal bo redarja na drugi strani ulice, če nas je videl iti mimo. Ko on reče, da ne in pride nazaj.

— In preiščejo kopališče.

— Kaj hočemo?

— Konec; do sém sem vedel, kaj naj napravim, sedaj pa je konec.

— Slišita, že prihaja! Več jih prihaja.

— Mir! Čez je pogledal, — — — gre dalje.

— Plavajmo čez reko! — A kaj? Tam, tam je čoln, peljimo se čez.

— Živel Danilo! Rešeni smo.

Po ulici so prišli trije konjeniki in več redarjev s policijskimi psi, luna se je skrila za črn oblak in postala je temna noč. Redarji so prižgali električne svetilke in tiho govorili, da morajo za vsako ceno dobiti enega, ki je bil nocoj na zborovanju. Oni konjenik pa je razlagal, da morajo biti trije v kopališču. Čoln je bil pripet s malo verigo k obrežju, dolgo časa so ti vlekli za njo, toda ni se hotela utrgati.

— Glejte, tam se nekaj maje.

— Kak drog je. Ravno zdaj mora biti tema! Vražja luna!

— Uderimo noter, ne glejmo čez!

— Čuj, nekaj je zaškripalo.

Luna se je zopet pokazala in vsa reka je bila osvetljena, njeni blede žarki so se lesketali valovju, ki je izgledalo kakor srebrno. Lahen vetrič je pihljal in se igral z njim, ono pa je šumelo in se pretakalo vedno s istim pritaženim tonom. Skozi odprtino pa so udrli stražarji, kleli in tulili, tudi psi so jim pomagali in lajali, tako robato in krvoželjno. Čez reko je vel veter, valovi so šumeli, na nebu pa se je smehljala luna...

Nekje daleč na drugi strani pa je plaval čoln.

— Mitra, ti stanuješ tam doli nedaleč od vode?

— Tako eno uro hoda menda.

— Jaz ti svetujem, da ne greš več v mesto, pelji se s čolnom po reki, potem izstopi. Kje, to znaš sam najbolje, čoln pa potopi. Sedaj ponoči te gotovo nikdo ne vidi: tvoje stvari ti pa jaz pošljem.

— In on gre z mano, toda kaj ti?

— Grem domov. Če doznajo za mene, potem odidem jutri čez mejo. Od domačih se moram posloviti, če ne, pa ostanem, — kakor bo pač kazalo, sicer pa se ne bojim.

— Vem.

— Znam! Šla bodeva kakor želiš, pozdravi Julijo in ji reci, da ni nič nevarnega; da sem samo odpotoval; in ti bratec pazi se, nekaj slutim, če Mitra sluti...

— Ne imej skabi... O, stojmo, smo že predaleč prišli. Čas je, da izstopim, drugače bom imel predaleč nazaj. In še nekaj časa vozita vedno na tisti strani, kjer je gozd! Zdravo! Na svidenje!

— Da, na svidenje!

— Piši nama kaj, na svidenje!

— Bom. Srečen pot!

(Dalje prihodnjič.)

DOPISI

....

Gornja Radgona. (Lokalna kronika.) Charleyevo teto, staro 3 dejansko igro je vprizorilo 22. in 23. t. m. naše dramat. društvo. Vloge so bile brezizjemno dobro zasedene. Režiji se je posrečilo, da iz skromnega kulisnega materijala predvaja igro ob priprostih scenah, da bi staroznana burka ob predpisani sceneriji imela več efekta. Vzbudila je salve neprijetnega smeha. Sobotna predstava je bila baje boljša od nedeljske. Ker so igralci bili po večini ubogi državni uradniki, jim ni zameriti, da niso na praznik Pusta imeli toliko sredstev na razpolago, da bi pokopali Pusta, ampak ga polagoma pokopujejo v resnem postnem času. — Želeti je, da skoro vidimo s temi močmi predvajati izvirno slovensko delo. Udeležba je bila primerna pa bi lahko bila večja. — Šolsko vodstvo Gornja Radgona je zadnji čas za uboge učence oziroma za spolnitev šolske knjižnice sprejelo sledeče zneske: Posojilnica v Gornji Radgoni 500 Din, volilo Ivana Fridau iz Zbigovca 50 Din, Dibelčar Benjamin ml. 25 Din in Kern 20 Din. Vsem darovalcem se šolsko vodstvo tem potom najlepše zahvaljuje. — Lastniki vseh obveznic (obligacij) negaziranih predvojnih dolgov bivše avstro-ogrske monarhije, ki te obveznice svoječasno morebiti še niso odvedli, se pozivajo, da jih pošljejo najdalje do 1. aprila 1924 s kuponi vred generalni direkciji državnih dolgov v Beogradu, kjer se bodo zamenjale z novimi. — Društva in posamezniki, ki imajo važne podatke glede preobrata 1918 naj v smislu poziva g. generala Maistra (objavljeno v zadnji številki kot članek) da vpošljejo iste ali našemu uredništvu, ali pa direktno na naslov g. generala v Mariboru. — Gospodinjski tečaj se otvori pri nas. Je to hvalevredno delo, samo prizadeti stariši protestiramo proti temu, da se je popoldanski pouk določil za otroke prvega razreda. Stariši — viničarji in delavci iz okolice (Orehovci, Zbigovci) odidejo zgodaj na delo in se vračajo opoldan. Otrok ostane brez hrane in gre pozno v noči domov, kar ni prav. Gospod. tečaj bi se lahko vršil v dvorani Posojilnice, ki je itak celo leto prazna ter je brezdvomno zdravstveno primeren lokal za to. Žalostno je, da se stariši ne vprašajo, samo občine dobe plačilne naloge in naredbe, narod pa, ki je v vsem kulturnem svetu najvišja oblast naj le „šuti i plati“. — Več prizadetih starišev.

Slatina Radenci. Kapelsko bralno društvo se tem potom najlepše zahvaljuje načelnstvu Posojilnice za dar v iznosu 250 Din ter zagotavlja blage dobrotnike, da se bo s kulturnim delom, v kolikor bo isto v okviru društva mogoče — se skušalo odolžiti za velikodušen dar. — Posojilnico, ki je dober denarni zavod priporočamo vsem okoličanom. Bog povrni!

Kapela—Radenci. Naše bralno društvo, ki se je vzbudilo k novemu delu je pred kratkim vprizorilo znano ljudsko igro „Divji lovec“. Da je bila igra na našem revnem odru mogoča in da bodo tej sledile še številne druge predstave, kakor „Deseti brat“ itd. gre v prvi vrsti zasluga blagemu g. Vilčniku, šefu Radenske Slatine, ki je velikodušno prepustil zdraviliščne kulise našemu kulturnemu društvu. Za ta lep čin mu bodi na tem mestu izrečena najlepša hvala. Naj bi v vrsti dobrotnikov našel obilo posnomovalcev, da bomo lažje sledili našemu programu: Ljudstvu v korist, domovini v čast. — Bralno društvo.

Sv. Jurij ob Ščavnici. (Zahvala.) Tukajšnji gostilničar g. Franc Talany je daroval 215 Din za nakup šolskih

POLITIČNI PREGLED

.....

Pismene politične pogodbe.

Zadnji „Slobodni Dom“ javlja, da je podpredsednik HRSS g. Josip Predavec bil v petek 14. marca na Dunaju pri predsedniku HRSS, g. Radiču, kateremu je poročal o svojem tridnevem bivanju v Belgradu. Poročal mu je natanko o svojih razgovorih in posvetovanjih s prvaki parlamentarnega bloka Davidovičem, Korošcem in Spahom. Prinesel je predsedniku tudi popis pismenega sporazuma, na katerem je osnovan parlamentarni blok in katerega podpisal HRSS. Izročil mu je tudi posebni pismeni sporazum z dr. Korošcem in dr. Spahom za slučaj, če bi Pribeževič s tovariši v zadnjem trenutku prišel k radikalom. — Obstojita torej dva pismena sporazuma.

Političen položaj v SHS

je predmet vsakojakih ugibanj. Tako-zvani opozicijski blok, ki se sestavlja iz demokratov, bosanskih turkov in SLS je dnevna senzacija (posebnost). Vse te „partije“ pa so številčno prešibke zato so zaprosile močno HRSS (hrv. republ. seljaško stranko) za pomoč, katere ta ne odreka. Posodila je bloku toliko mandatov (najbrže vse!), da bo imel blok

knjig revnim učencem kot čisti dobiček maškaradne zabave. Za darovano svoto se iskreno zahvaljuje šolsko vodstvo pri Sv. Jurju.

Ljutomer. Nekje se je vršila seja. Večina odbora je bila za priznanje važne obveznosti, le eden odbornik (dr. Stanjko) je bil proti. Kolikor nam je znano, odstopi v normalnih razmerah pravni konsulent, ako dobi večinsko ali soglasno nezaupnico. Mož z debelo kožo pa tega (kakor pravijo) baje ni storil. Mnenja smo, da to radi osebne dobičkarije. Oni, katerih se tiče, naj se popraskajo za ušesi. Več pride.

Mala Nedelja. Naš „dregaški vilajet“ zaznamuje zopet napredek. Iz Maribora poročajo: Smrtna obdoba. Pred mariborsko poroto se je zagovarjal 11. t. m. 24 letni posestnikov sin Josip Čirič iz Drakovcev. Imel je ljubavno razmerje s posestnikovo hčerko Angelo Malekovo, katerega posledica je bilo dete. Ker si je Čirič vtepel v glavo, da mu Malekova ni zvesta, je začel z njo grdo ravnati. Nekega dne je v Špindlerjevi delavnici potegnil samokres ter ustrelil Malekovo v čelo, ki se je zgrudila mrtva na tla. Porotno sodišče je obsodilo Čiriča v smrt na vešalih. Ali bo kaj boljše, ako Čiriča obesijo? Dvomimo! Mladina, spametuj se in pojdi v društva. Stariši, ne branite mladini v izobraževalna društva!

Očeslavci. Dne 17. t. m. se je smrtno ponesrečil 24 letni sin J. Klobasa iz ugledne rodbine A. Klobasa v Očeslavcih. Splašena konja sta zdirjala; pri tem je prišel nesrečnik pod voz tako nesrečno, da sta konja z žnjim dirjala 1 km daleč skozi Okoslavce. Težko ranjen je podlegel čez 2 dni poškodbam in izdihnil v radg. bolnici. Blagemu pokojniku svetila večna luč. Užalošeni družini pa naše iskreno sožalje! — N. p. v. m.

Zagrebačka komedija. (Izvirni dopis.) Na Jelačičevem trgu polno ljudi, ki kričijo, žvižgajo in čujejo se klici „živela Hrvatska“ pa naenkrat se pojavijo redari pešaki in konjeniki, od katerih se zadnji s vso besnostjo zakadajo v množico, koja se naravno v strahu za življenje razbeži; najbolj uboge pa so bile „kumice“ ki v nadi da svojo robo razpečajo, še niso končale v trgovini (ura je bila pol 1) naenkrat vse zmedene počnejo bežati ena sem druga tje, vsaka s svojo ko-

dovolj varnih in čisto sigurnih glasov, da izvede vladno krizo, ki ima za nujno posledico — državno krizo. Nova vlada, ki bi se stvorila po padcu „čvrste“ radikalije — iz SLS in demokratskih ministrov ter nekaterih Hrvatov ne bi imela dolgega življenja, ker jo drži v šahu HRSS. Tako bo prišlo do „volilne vlade“, ako zviti Pašić v svoji lisičji taktiki vseh blokašev ne prehití in sam prevzame mandat „volilne vlade“. — Tako je torej pri nas. Gotova je le ena nujna posledica današnjega polit. položaja: Nove volitve... Dan novih volitev bo dan sodbe, kjer se bo odločila nadaljna usoda naše države. Zato čuvajmo budno, da zamoremo udariti škodljivce slovenstva in človečanstva!

Verifikacijski odbor zavlačuje sejo.

Šefi opozicije so 20. t. m. delegirali posl. Pečiča, da v imenu opozicije protestira proti zavlačevanju verifikacije radičevskih mandatov. Opozicija zahteva, da se verifikacija nemudoma sprovede. Ako predsednik ne skliče seje verifikacijskega odbora, bodo poslanci opozicije, ki imajo večino v odboru, sami sklicali sejo in rešili to vprašanje.

šaro in tako nastane prava zmešnjava. In prolazniki se nehote zaustavljajo in povprašujejo, kaj to pomeni, tako so vkljub vsemu prizadevanju redarjev (ki so, povečini sami zagrizeni Srbi, letali sem in tja ter mahali z golimi sabljami) da razženejo ljudi, nastajale nove grupe ali gorje onemu, ki bi se drznil z glasom izdati svojo ogorčenost. In tako ni čuda da je eden ali drugi, ki mogoče niti ni vedel, zakaj in čemu vsa ta gonja, moral v zatvor in na svojem telesu izkusiti moč že samo strašne besede „pendrek“. To je bil konec niti dobro započete demonstracije „Akademičke omladine“ ki je imela protestni shod glede Reke. V Zagrebu se vsaki čas izkažejo redarji pripravljene, da odrihajo po Hrvatih, ki čutijo za svoj narod, in vsaka prilika jim je dobrodošla.

1.000 Din nagrade. Ker razni neodgovorni elementi, ki špekulirajo na ljudsko neumnost razširjajo ogabne laži, da piše naš list proti veri, razpisujemo nagrado 1.000 Din onemu, ki nam dokaže z navedbo enega edinega stavka (z označbo številke in strani) resničnost te podlaži, katero zamorejo izbruhati le gobava usta in čisto pokvarjena pamet. S tem, da smo ožigoslavili delovanje posameznikov in zlorabo vere in smo večkrat povedali resnico, ki se da dokazati — menda nismo napadali vere ali širili protiverstvo, kakor se nam očita. — Dokaz naj se išče od 1. aprila 1921 do danes! Uredništvo.

Naše gibanje. Prejeli smo od naših naročnikov več dopisov, iz katerih posnemamo, da želi ljudstvo, ki soglaša z načelnim programom „Avtonomista“ in „Murske Straže“ ustanovitev krajevnih organizacij vseh enakomislečih. Predpriprave za izvršitev te želje so v teku. Vsa pojasnila in navodila daje uredništvo.

Bolečine? V obrazu? V udih? Puskusite pravi Fellerjev Elzafluid! Vi se bodele čudili! Dobrodejen pri drgnjenju celega telesa in kot kosmetikum za kožo, zobe in negovanje ust! Veliko močnejši in boljši kakor francosko žganje ter čez 25 let priljubljen! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 24 Din; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 214 Din s 10% doplatka pošlje: lekarnar EVGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 326, Hrvatsko.

GOSPODARSTVO

....

Ljubljanski velesejem in Mariborska razstava.

Leta 1922 in 1923 so vršile v Mariboru Pokrajinske obrtne razstave, katere so pač bile za Maribor, kot obmejno mesto z močno razvito obrtjo in deloma tudi industrijo velikega pomena, niso pa imele pričakovanega uspeha tako moralnega kot materijalnega. Vzroki so bili različni, prireditve so se vršile v majhnem obsegu v šoli, obisk zelo skromen z ozirom na nezadostna sredstva za obsežnejšo reklamo, največ pa je k temu uplival skoroda istočasno se vršči Ljubljanski velesejem s svojo širokopotezno organizacijo, kateri si je danes kljub svoji mladosti pridobil že evropski sloves, čemur je pripomogel tudi internacionalni značaj.

Iz navedenih razlogov, zlasti pa, da se ne cepijo gospodarske sile vsaj v Sloveniji in bi bilo predvsem umestno in koristno za našo industrijo, obrt in trgovino, da se koncentrira le na enem samem mestu, je dosedanja odbor mariborske razstave, v katerem so bili zastopani najodličnejši mariborski gospodarski krogi, likvidiral razstavo za daljšo dobo let in sklenil, mariborske pridobitne kroge pritegniti v celoti na Ljubljanski velesejem, ker ima leta dane vse predpogoje za izvršitev te velike naloge že radi svojih velikopoteznih naprav in centralne prometne lege.

Velesejem v Ljubljani leta 1924 bo toraj zrčalo napredka celokupne industrije in obrti Jugoslavije, posebno pa bo natančno zarisano ona necepljene Slovenije. Sejmišče bo pač premajhno, da zadosti vsem zahtevam za prostor, sigurno še bolj kot lansko leto, vendar pa ključu temu velesejmske uprava ne namerava slaviti novih paviljonov vsled današnjih visokih cen stavbenih materijalij in bo pravčasno prijavljene tvrdke, zlasti one inozemstva, natančneje vzela v pre-sojo, zakasnele prijave pa najbrže sploh ne bo zamogla upoštevati.

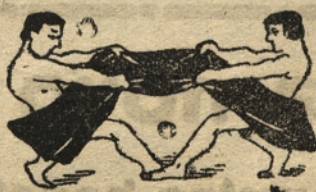
Dnevi od 15. do 25. avgusta, bodo zopet nova, še večja manifestacija narodnogospodarske sile in napredka.

UREDNIKOVA POŠTA

.....

Gornja Radgona. Kdor ima pogum, da piše pisma nesramna ali lepa naj bo toliko pošten, da se podpiše. Kdor se pa sramuje svojega imena (največkrat zato, ker se za svojo podlost boji pravice!) pa se itak sam sodi. Toliko poštenja je še v meni, da sem pripravljen vsakomur bodisi pismeno ali iz oči v oči dati odgovor za vse, kar napišem ali pa komu nevede storjeno krivico na ta ali oni način popraviti, tudi javno! — Brezimnost je znak najnižjega značaja! — Ljutomer. Motite se, ako mislite, da je moj namen napadati duhovski stan, katerega visoko spoštujem. Pod kritiko spada le zloraba Cerkve in vere v politične svrhe ravno tako kakor zloraba šole, urada in celo trgovine! Versko načelo mi je sveto, zato gorje narodu brez vere, stokrat pa gorje narodu, ki odobrava, da se vlačí največja svetinja po blatu političnih zmedarij!

Lastnik, izdajatelj, glavni in odgovorni urednik: Roman Bendé, novinar. Tisk: Tiskarna Panonija v Gornji Radgoni

Moč
no, lepo in
poceni

SUKNO

In kamgarn, blazevino, čevlji tiskalno (druh) platno, volneno blago in vso manufakturno robo kupite edino v veletrgovini B. Stermečki, Celje. Kdor ne verjame, naj se sam prepriča. Zaloga velikhansa. Trgovci engros cene. Cenik zastoj

HRANILNICA IN POSOJILNICA v RADINCIAH

obrestuje vloge po najvišji obrestni meri

daje raznovrstna posojila in izplačuje dvige brez odpovedi.

račun ček. urada št. 12.168

Do 20 besed
5 Din, vsaka
nadlajna be-
seda 50 para
več.

MALI OGLASI

Enostopna
Petitvrsta
ali njen pro-
stor 1. Din
30 p.

Stavbeni prostor

z lepim vrtom na najlepšem prostoru tik cerkve v Gornji Radgoni, se takoj proda. Vpraša se pri Ivanu Kovačič, Maribor, Koroška cesta 10.

Knjige

vseh vrst: zabavne, poučne, leposlovne, molitvenike, vse pisarniške in šolske potrebščine ima v zalogi po najnižji ceni Tiskarna Panonija Gornja Radgona.

Proda se

po ugodni ceni 1 harmonij (Češka trvdka) Proizve se pri Franjo Švikiaršič, Murska Sobota, Aleksandrova cesta 64.

Pozor! Vinogradniki! Pozor!

Cepljene trte različne vrste po nizki ceni na na prodaj. Za trte se jamči! Dobe se pri Jožef Bratuša Ljutomer 51.

Na prodaj

več jagredovih hlobov za deske. Več pove g. Stane Cividini, brivec Gornja Radgona.

Prihraniš najmanj 15% denarja,

če kupiš deske, late, tesan les, apno, cement, cementne izdelke, priprav za studence, železo, pleh, žičnike itd. le pri domačinu V. Bratina, Križevci pri Ljutomeru.

Pogon za umetni mlin

približno 30 HP, moderno opremljen se takoj poceni odda, Mlin v Podgorju ob Muri p. Apače.

Gostilna in mesarija

na prometni točki z ledenico, gost. vrtom, 3 orale zemlje, gospodarsko poslopje vse v dobrem stanju in s popolnim inventarjem se radi družinskih razmer poceni proda iz proste roke. Posredovalci izključeni. Vprašati direktno pri pos. Ivanu Vaupotič, gost. in mesarju Podgrad, G. Radgona

Starejšo sobarico

zanesljivo in pridno išče za takoj. Ponudbe na hotel Sierman Ljutomer.

Pohištvo

skoraj novo se odda takoj po primerni ceni. Vprašati na upravo pod „Pohištvo“.

Kolo z motorom

izredno močne konstrukcije, izborne funkcije se takoj poceni proda. Vprašati je pri uredništvu „M. Straže“.

Kupi se posestvo

kjer bi lahko ena oseba ostala do smrti za 100.000 K. Ponudbe na upravn. „M. Straže“.

Posamezni pouk

v knjigovodstvu, korespondenci in stenografiji daje Kovač, Maribor, Krekova ul. 6.

Strojepisni pouk

daje Hilda Kovač, Maribor, Krekova ul. 6.

200 K na dan

in še več lahko zasluži vsak količnik inteligentnega človeka brez razlike spola. Pojasnila proti znamki za odgovor daje — uredništvo.

Oglasi v „Murski Straži“ imajo največji uspeh

Zahvala.

Vsem, ki so našega blagega pokojnika

Jožefa Klobasa

ki je 19. t. m. na tragičen način umrl — spremljali k večnemu počitku, darovali lepe in številne vence, okinčali grob itd. se tem potom najlepše zahvaljujemo. Posebna hvala č. duhovščini in g. Jak. Nemec za pretresljiv nagrobni govor. Ohranite blagega pokojnika v lepem spominu!

Očeslavci, dne 20. marca 1924.

Žalujoči ostali.

KUPUJTE

Vaše potrebščine novodobnega spomladanskega in letnega blaga vseh vrst pri znani domači trgovini

Jožef Farkaš, Sv. Jurij ob Ščavnici

Priporoča poljska in vrtna semena, pristno deteljino seme in najboljše Weickerske motike. Kupuja jajca, maslo, buter, fižol vedno po najvišjih dnevnih cenah.

Na novo dospelo!

Prvovrstna banatska moka za Veliko noč. Pri odvzetju celih vreč znatno znižane cene. Trgovci, peki in kramarji dobijo brezkonkurenčne prednostne cene. Vse druge vrste moke in tudi sol, riž cement itd. imam vedno v zalogi.

I. Škerlec m. p., G. Radgona.

Slovenska banka, podružnica Ljutomer

Delniška glavnica Din 7.500.000

Rezerve Din 1.500.000

Obreštuje vloge na knjižice in tekoči račun po najvišji obrestni meri. Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

DESKE

LATE

ŠTAFELNI

ter tudi stavbeni les se dobi zanaprej najceneje pri trdku

I. Lovrenčič & drug, Križevci pri Ljutomeru

Peči

krušne za kmete in visoke sobne, kahle za štedilnike in druge glinaste izdelke, vse izvršne kakovosti, priporoča iz svoje bogate zaloge

Opekarna v Lokavcih

Na debelo!

M. Berdajs, Maribor
priporoča vsakovrstno

Na drobno!

SEME

in sicer:

Mette-jovo

runkelno

rdeči Mamut

rumeni Eckendorfer

travno

deteljino

vrtnarsko

cvetlično

Ustanovljeno 1869

Ustanovljeno 1869

Centralno skladišče pivovarne

Tomaž Götz, Slatina Radenci

priporoča svojo izvrstno

marčno in Bock-pivo

od predvojne kakovosti v sodih in steklenicah po originalnih cenah

IVAN KOVAČIČ

Koroška cesta št. 10

MARIBOR

nasproti Cirilove tisk.

Velika zaloga stekla porcelana, šipe za okna, ogledala, vsakovrstne posode, svetilke itd. Vse po najnižji ceni. Točna in solidna postrežba

Poskusite in prepričajte se!